

การศึกษาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง

ประทีป ศรีเพชรเจริญ^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง มีวิธีดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอนคือ ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้จำนวน 126 คน เครื่องมือที่ใช้ คือแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นที่ 2 ศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพกลุ่มตัวอย่างคือผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง 2. ปัญหาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพเพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และ 3. แนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพเพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล คือ 3.1 การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่สถานศึกษาศึกษาความต้องการและความแตกต่างในการเรียนรู้ของนักเรียนและนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำหลักสูตรและพัฒนาเนื้อหาวิชาให้เหมาะสม 3.2 การนำองค์กร ได้แก่ ผู้บริหารกำหนด วิสัยทัศน์เป้าประสงค์ระยะสั้นระยะยาว ค่านิยม การสื่อสาร การสร้างคุณค่าและการทำให้เกิดความสมดุลของคุณค่าระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม และ 3.3 การจัดการและกระบวนการ ได้แก่ ผู้บริหารมีการแลกเปลี่ยนกลยุทธ์ที่ประสบความสำเร็จทั่วทั้งองค์กรเพื่อผลักดันให้เกิดการเรียนรู้และการสร้างนวัตกรรม

คำสำคัญ : การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ, โรงเรียนมาตรฐานสากล

¹ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา e-mail : prathip53@hotmail.com

* ผู้นิพนธ์หลัก e-mail : prathip53@hotmail.com

THE STUDY OF QUALITY SYSTEM MANAGEMENT FOR BEING WORLD-CLASS STANDARD SCHOOL OF HIGH SCHOOLS IN ANTHONG PROVINCE

Prathip Siphetcharoen^{1*}

Abstract

The purposes of this research were to study condition, problems and solution guidelines of quality system management for being world-class standard school of high schools in Angthong province. The research methodology was divided into 2 steps: 1. studying condition and problems of quality system management, the samples were 126 school administrators and heads of department, the tool was a questionnaire and the data were analyzed by mean and standard deviation, and 2. studying solution guidelines of quality system management, the samples were 5 experts, the tool was an interviewing form and the data were analyzed by the content analysis.

The finding indicated that : 1. As a whole, the condition of quality system management for being word-class standard school was at a moderate level. 2. The problems of quality system management for being world-class school, as a whole, were in a low level. And 3. The solution guidelines of quality system management for being world-class school were: 3.1 learning procedures and stakeholders showed that the schools studied needs and differences of learning, 3.2 leading organizations indicated that school administrators set both long term and short term of vision and objectives, values, communication, and 3.3 management and procedures showed that the school administrators exchanged the strategic plans that were successful.

Keywords : Quality System Management, World-Class Standard School

¹ Master of Education in Educational Administration, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University,
e-mail: prathip53@hotmail.com

* Corresponding author, email: prathip53@hotmail.com

บทนำ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้เสนอนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ โดยมีเป้าหมาย พัฒนาระบบการจัดการศึกษาในทุกระดับ/ประเภทการศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันจะนำไปสู่ผลผลิตที่มีคุณภาพจากการติดตามผลการจัดการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า อุปสรรคในการจัดการศึกษาที่ต้องเร่งรัดแก้ไข ได้แก่ คุณภาพครู ผู้บริหารสถานศึกษา คุณภาพผู้เรียน หลักสูตร การจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการศึกษา ประกอบกับกระทรวงศึกษาธิการมีจุดมุ่งหมาย ที่จะสร้างประชาคมอาเซียนด้วยการศึกษาให้ประเทศไทยเป็น Education Hub มีการเตรียมความพร้อมในกรอบและ เพื่อสนองตอบต่อแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ และพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ จึงจำเป็นต้องเร่งพัฒนามาตรฐานการศึกษาการจัดการศึกษาในสถานศึกษาของรัฐและเอกชนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ภายใต้โครงการว่า “โรงเรียนมาตรฐานสากล (World-class standard school)” เพื่อแก้ปัญหาและรองรับการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ในปีพุทธศักราช 2558 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554, หน้า 12)

โรงเรียนมาตรฐานสากล จึงเป็นนวัตกรรม การจัดการศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานนำมาใช้เป็นมาตรการเร่งด่วน ในการยกระดับการจัดการศึกษาของไทยให้มีคุณภาพเทียบเท่าสากล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, หน้า 4) โดยได้เริ่มดำเนินการนำร่อง จำนวน 500 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2553 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก 2) ยกระดับ การจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล และ 3) ยกระดับ การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ ซึ่งความสำเร็จของ การดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากลนั้น เกิดจากการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล และการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555, หน้า 6)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ได้กำหนดนโยบายให้โรงเรียนในสังกัด พัฒนาการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพเทียบเคียงมาตรฐานสากล เพื่อให้ทุกโรงเรียนมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลในอนาคต จากมาตรการเร่งด่วนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ที่มุ่งยกระดับโรงเรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล โดยการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพยังเกิดปัญหา ไม่มีแนวทางแนวทางการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพที่ชัดเจน และมีการศึกษาวิจัยในเรื่องดังกล่าวน้อยมาก (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5, 2555, เว็บไซต์) จากแนวคิดดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง ว่ามีสภาพและปัญหาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลอย่างไร และมีแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลอย่างไร เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทองต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง
2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง
3. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหา การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพเพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ทำการรวบรวมและทบทวนข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ. ในประเด็นต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิด และการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ชั้น ได้แก่

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่ และร้อยละ (\bar{X})

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

เครื่องมือในการศึกษาวิจัย คือ

ชั้นที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง

แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 126 คน

ชั้นที่ 2 การศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง

แบบสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญ โดยมีคุณสมบัติ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญในการบริหารของสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล 500 โรงเรียนแรกของประเทศ และได้รับยกย่องในจังหวัดอ่างทอง ซึ่งมีประสบการณ์ไม่ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 5 คน

ผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง มีระดับการปฏิบัติในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับมาก คือ ผลลัพธ์ การวัดวิเคราะห์และการจัดการความรู้ การวางแผนเชิงกลยุทธ์และปานกลาง คือ การมุ่งเน้นบุคลากร การจัดการและกระบวนการ การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการนำองค์กร

2. ปัญหาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพเพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง มีระดับปัญหาการปฏิบัติในภาพรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ระดับปานกลาง คือ การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การมุ่งเน้นการ

จัดการและกระบวนการ การนำองค์กร และระดับน้อยคือ การวัดวิเคราะห์และการจัดการความรู้ การมุ่งเน้น บุคลากร และ ผลลัพธ์

3. แนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพเพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียน มาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอ่างทอง มีดังนี้

จากการศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพเพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียน มาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดอ่างทอง พบว่าค่าความต่างของค่าเฉลี่ยของสภาพกับปัญหาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพเพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดอ่างทอง ที่มีค่าความต่างน้อยที่สุดใน 3 ด้าน นำมากำหนดเป็นปัญหาเร่งด่วน 3 ปัญหา เพื่อหาแนวทางแก้ไข ตามแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ 1. การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2. การนำองค์กร 3. การจัดการ และกระบวนการ และสามารถจัดลำดับปัญหาเร่งด่วนตามลำดับ ดังนี้ 1. การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2. การนำองค์กร 3. การจัดการและกระบวนการ 4. การวางแผนกลยุทธ์ 5. การมุ่งเน้นบุคลากร 6. การวัด วิเคราะห์และการจัดการเรียนรู้ และ 7. ผลลัพธ์ ตามลำดับ

3.1 การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แนวทางแก้ไขปัญหาเป็น ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดแนวทางทางที่ถูกต้องและสื่อถึงคุณค่า คุณธรรมให้แก่บุคลากร ในสถานศึกษาโดยกำหนดนโยบายที่ชัดเจน สร้างกรอบแห่งการปฏิบัติงานเพื่อความเป็นเลิศโดยการระดม ความคิดจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย และทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อนำไปสู่การกำหนดแนวทางการปฏิบัติ ที่เป็นเลิศ กระตุ้นให้เกิดแรงบันดาลใจในการสร้างนวัตกรรมและเสริมสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ โดยการกำหนด เป้าหมายแห่งความสำเร็จและมีการเสริมแรงเมื่อประสบความสำเร็จ สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ โดยมี พัฒนาระบบบรรยากาศทางการอยู่เสมอ ส่งเสริม สนับสนุน และจูงใจให้บุคลากรทุกระดับมีส่วนร่วมในการสร้าง ผลงานและการพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศ

3.2 การนำองค์กร แนวทางแก้ไขปัญหาเป็น ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษา กำหนด วิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ระยะสั้นระยะยาว ค่านิยม จากกรรมมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย สร้างคุณค่าและการทำให้เกิดความสมดุลของคุณค่าระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทุกกลุ่ม ส่งเสริมให้เกิดการมุ่งเน้นขององค์กรในการปฏิบัติการในทุกด้าน เพื่อการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน สร้างและรักษาให้องค์กรมีผลการดำเนินงานที่ดีอย่างยั่งยืน โดยต้องอาศัยการมุ่งเน้นอนาคตและความมุ่งมั่นของ ผู้บริหาร ทั้งในเรื่องการปรับปรุงและการพัฒนาในด้านต่างๆ สร้างบรรยากาศเพื่อให้เกิดการกระจายอำนาจใน การ ตัดสินใจ ความคล่องตัว และการเรียนรู้ของบุคลากร มีวิธีการกำกับดูแลตนเองที่ดี เป็นเรื่องของการจัดการ เพื่อให้เกิดการควบคุม และการตรวจสอบ การดำเนินการขององค์กร

3.3 การจัดการและกระบวนการ แนวทางแก้ไขปัญหาเป็น ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษาใช้สารสนเทศจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของกระบวนการ ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร มาประกอบการตัดสินใจในการบริหาร มีการควบคุมกระบวนการจะใช้ผล การดำเนินการตามตัวชี้วัดของกระบวนการเป็นตัวควบคุม ทั้งนี้จะต้องพัฒนาระบบเตือนภัยที่แสดงว่าผลที่ เกิดขึ้นเริ่มเข้าสู่จุดวิกฤตซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จขององค์กรและกระทบต่อกระบวนการอื่น มีการ ปรับปรุงกระบวนการ สามารถดำเนินการได้หลายแนวทาง เช่น การแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับหน่วยงานอื่น การศึกษาและวิเคราะห์กระบวนการ Benchmarking การนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ การใช้ข้อมูลของ ผู้รับบริการเพื่อนำมาปรับปรุงกระบวนการ กำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกกระบวนการที่สร้างคุณค่า

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง มีระดับการปฏิบัติในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับมาก คือ ผลลัพธ์ การวัดวิเคราะห์และการจัดการความรู้ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ และปานกลาง คือ การมุ่งเน้นบุคลากร การจัดการและกระบวนการ การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการนำองค์กรซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวิทย์ โคตวงษ (2555 , 142) ได้ศึกษาการบริหารจัดการระบบคุณภาพของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารจัดการระบบคุณภาพของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล มีด้านที่โรงเรียนจะต้องดำเนินการจำนวนถึง 7 ด้าน ซึ่งโรงเรียนได้ดำเนินการอยู่แล้ว แต่ยังไม่เกิดผลเท่าที่ควร จึงทำให้สภาพการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทองในภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง

2. ปัญหาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพเพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง มีระดับปัญหาการปฏิบัติในภาพรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ระดับปานกลาง คือ การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การมุ่งเน้นการจัดการและกระบวนการ การนำองค์กร และระดับน้อยคือ การวัดวิเคราะห์และการจัดการความรู้ การมุ่งเน้นบุคลากร และ ผลลัพธ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิสัยพรณ์ เสรีวัฒน์ (2555 , 136) ได้ศึกษาปัญหาการประเมินเชิงระบบโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัญหาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย

ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทองมีการบริหารจัดการร่วมกัน มีการประชุมเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาการดำเนินการของโรงเรียน ตลอดจนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์การบริหารจัดการของโรงเรียน ในด้านการศึกษาได้มีการนำแนวทางดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ ในองค์กร สถาบัน และสถานศึกษาต่าง ๆ โดยได้กำหนดกรอบเกณฑ์ ด้านการจัดการศึกษาเพื่อผลงานที่เป็นเลิศ (Baldrige Education Criteria for Performance Excellence) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 เพื่อช่วยให้มีการทำความเข้าใจ และปรับใช้ในวงการศึกษาเพื่อการปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียน โดยยึดหลัก การดำเนินงาน เชิงระบบเพื่อช่วยให้องค์กร โรงเรียนสร้างการเปลี่ยนแปลง อย่างเป็นระบบ ทั้งนี้เพื่อผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศโดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทองในภาพรวมจึงมีปัญหาน้อยในระดับน้อย

3. แนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง มีดังนี้

3.1 แนวทางแก้ไขปัญหาด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา กำหนด วิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ระยะสั้นระยะยาว ค่านิยม จากความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่าย สร้างคุณค่าและการทำให้เกิดความสมดุลของคุณค่าระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทุกกลุ่ม และการเรียนรู้ของบุคลากร มีวิธีการกำกับดูแลตนเองที่ดี เป็นเรื่องของการจัดการเพื่อให้เกิดการควบคุม และการตรวจสอบการดำเนินการขององค์กร รวมทั้งความรับผิดชอบในด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารสูงสุดขององค์กร ซึ่งการดำเนินการให้มั่นใจว่าการกำกับดูแลตนเองที่ดีมีประสิทธิผลจะมีความสำคัญต่อความเชื่อถือ ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและ

สังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี ประกายเกียรติ (2553, หน้า158) ได้ทำการวิจัย การพัฒนาระบบการบริหารคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศของบัลด์ริจเป็นฐาน พบว่า สภาพการบริหารคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล เมื่อเทียบกับข้อกำหนดของเกณฑ์คุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศของบัลด์ริจ มีระดับการปฏิบัติตามองค์ประกอบคุณภาพ อยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้ อาจเพราะโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทองยังดำเนินการในการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ยังไม่ครอบคลุมประเด็นที่ทำให้เกิดปัญหาในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษา ความต้องการและความแตกต่างในการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อนำมาแปลงความต้องการเป็นเนื้อหาวิชาและหลักสูตรที่เหมาะสม ซึ่งจะส่งผลถึงการจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลที่เหมาะสม สอดคล้องกับมาตรฐานของผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.2 แนวทางแก้ไขปัญหาด้านการนำองค์กร มีดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา กำหนด วิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ระยะสั้นระยะยาว ค่านิยม จากการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย สร้างคุณค่าและทำให้เกิดความสมดุลของคุณค่าระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทุกกลุ่ม ส่งเสริมให้เกิดการมุ่งเน้นขององค์กรในการปฏิบัติการในทุกด้าน เพื่อการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน สร้างและรักษาให้องค์กรมีผลการดำเนินงานที่ดียั่งยืน โดยต้องอาศัยการมุ่งเน้นอนาคตและความมุ่งมั่นของผู้บริหาร ทั้งในเรื่องการปรับปรุงและการพัฒนาในด้านต่างๆ สร้างบรรยากาศเพื่อให้เกิดการกระจายอำนาจในการ ตัดสินใจ ความคล่องตัว และการเรียนรู้ของบุคลากร มีวิธีการกำกับดูแลตนเองที่ดี เป็นเรื่องของการจัดการเพื่อให้เกิดการควบคุม และการตรวจสอบ การดำเนินการขององค์กร รวมทั้งความรับผิดชอบในด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารสูงสุดขององค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิพร รินทะ (2554, หน้า 107-110) ได้ทำการวิจัย การบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล : กรณีศึกษาโรงเรียนเมืองคง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 และได้ทำการอภิปรายผลไว้ว่า 1. ด้านการนำองค์กร ผู้บริหารต้องมีภาวะความเป็นผู้นำ มีการกระจายอำนาจ เป็นแบบอย่าง และสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่มีจริยธรรม และความเป็นพลเมืองดี 2. ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ มีการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน มีการจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอที่จะทำให้แผนปฏิบัติการบรรลุความสำเร็จ มีกระบวนการถ่ายทอดแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติปฏิบัติ 3. ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีการวิเคราะห์สภาพโรงเรียนเพื่อการศึกษาความต้องการของชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน นโยบายในการจัดการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อตอบสนองความต้องการเหล่านั้น 4. ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ มีการบริหารจัดการตามกระบวนการครบวงจร (PDCA) ส่วนด้านที่ 5. การมุ่งเน้นบุคลากร และด้านที่ 6. การจัดการกระบวนการ มีการบริหารจัดการตามกระบวนการบริหารงานแนวคิดลักษณะการบริหารแบบ POSDCoRB และ 7) ด้านผลลัพธ์ มีการบริหารจัดการโดยกระบวนการเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาตามขั้นตอนของวงจรเดมิ่ง (PDCA)

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทองค่อนข้างบ่อย ทำให้ประเด็นการดำเนินการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลด้านการนำองค์กรมีการดำเนินการที่ไม่ต่อเนื่อง ขาดการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบอย่างเป็นระบบ ซึ่งส่งผลเป็นอย่างมากต่อประสิทธิภาพของผู้บริหารโรงเรียนอันทำให้ประสิทธิผลของการปฏิบัติงานของโรงเรียนมีปัญหามากหลายด้าน

3.3 แนวทางแก้ไขปัญหาด้านการมุ่งเน้นการจัดการและกระบวนการ มีดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษาใช้สารสนเทศจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของกระบวนการต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร มาประกอบการตัดสินใจในการบริหาร มีการควบคุมกระบวนการจะใช้ผลการดำเนินการตามตัวชี้วัดของกระบวนการเป็นตัวควบคุม ทั้งนี้จะต้องพัฒนาระบบเตือนภัยที่แสดงว่าผลที่เกิดขึ้นเริ่มเข้าสู่จุดวิกฤตซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จขององค์กรและกระทบต่อกระบวนการอื่น มีการปรับปรุงกระบวนการ สามารถดำเนินการได้หลายแนวทาง เช่น การแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับหน่วยงานอื่น การศึกษาและวิเคราะห์กระบวนการวัดเปรียบเทียบสมรรถนะ(Benchmarking Process)การนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ กระบวนการที่ส่งมอบคุณค่าให้แก่ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สอดคล้องกับงานวิจัยของอนันต์ เทียวต้อย (2551, หน้า217) ได้ทำการวิจัย รูปแบบการบริหารคุณภาพแบบเบ็ดเสร็จในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบการบริหารคุณภาพแบบเบ็ดเสร็จมี 7 องค์ประกอบ คือ

1. การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และพนักงาน
2. ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการนำองค์กร
3. เทคนิคและเครื่องมือการบริหารคุณภาพ
4. ธรรมชาติของผู้บริหาร
5. การใช้องค์กรเป็นคู่แข่ง
6. การสร้างคุณภาพชีวิตบุคลากร และ
7. การบริหารงานอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ด้านการมุ่งเน้นการจัดการและกระบวนการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง ยังขาดการวิเคราะห์กระบวนการในการบริหารคุณภาพ เพื่อหาวิธีการป้องกันและแนวทางการปรับปรุงให้กระบวนการบริหารด้วยระบบคุณภาพมีความผิดพลาดน้อยที่สุดและหากได้วิเคราะห์กระบวนการปฏิบัติงานทุกงานในโรงเรียนด้วยการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ จะยิ่งทำให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษา การบริหารให้โรงเรียนมีพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ พัฒนาหลักสูตรเพื่อรองรับกลุ่มเป้าหมายจากการวิเคราะห์โดยกำหนดระยะเวลาการพัฒนาให้ชัดเจนทั้งระยะสั้นระยะยาว เพื่อรองรับกลุ่มผู้ใช้บริการในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษา วิธีการที่ผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรของโรงเรียนดำเนินการสนับสนุนและสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ควรมีการประชุมปฏิบัติการหลอมรวมแนวทาง / วิธีการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล โดยนำผลการวิจัยในครั้งนี้เป็นฐานความคิด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- วิสัยพรณ์ เสรีวัฒน์. (2555). การประเมินเชิงระบบโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ศศิพร รินทะ. (2553). การบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล : กรณีศึกษา โรงเรียนเมืองคง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2555). เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติปี 2555-2556. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.

สมชาย เทพแสง. (2546). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. (2555). แผนยุทธศาสตร์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 พ.ศ.2553-2558. สิงห์บุรี : ผู้แต่ง.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). แนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมาตรฐานสากล ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.

อัญชลี ประกายเกียรติ. (2553). การพัฒนาระบบการบริหารคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. โดยใช้เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศของบัลเดริจเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.